

Атлантида – таємничий острів

Першим про Атлантиду написав великий старогрецький філософ Платон, на творах якого і ґрунтуються сьогоденні дослідники і шукачі затонулого острова. Все, що Платону було відомо про таємничу Атлантиду, розказано в двох його діалогах «Критій» і «Тімей». У них предок Платона Критій згадує про бесіди давньогрецького мудреця Солона з неназваним єгипетським жерцем. Розмова відбувалася у VI столітті до н. е.. Єгиптянин розповідав, посилаючись на священні єгипетські тексти, про те, що існувала велика країна Атлантида, що лежала за Геркулесовими стовпами, яка загинула в результаті жахливої катастрофи.

«... Існував острів, що лежав перед тим протокою, який називається на вашій мові Геракловими стовпами. Цей острів перевищував своїми розмірами Лівію і Азію, разом узятими. На цьому острові, що іменувався Атлантидою, виник великий і гідний подиву союз царів, чия влада простягалася на весь острів, вони оволоділи Лівією аж до Єгипту і Європою аж до Тірренія. Але пізніше, коли прийшов термін для небачених землетрусів і повеней Атлантида зникла, поринувши у вир. Після цього море в тих місцях стало аж до цього дня несудноплавним і недоступним через обміління, викликаного величезною кількістю мулу, який залишив після себе острів» («Тімей»).

«Дев'ять тисяч років тому була війна між тими народами, що мешкали по той бік Гераклових стовпів, і всіма тими, хто жив по ту сторону. На чолі останніх стояла наша держава (тобто Афіни), а на чолі перших - царі острова Атлантиди; як ми вже згадували, це колись був острів, що перевищував величиною Лівію і Азію, нині ж він провалився внаслідок землетрусів і перетворився на непрохідний мул, в'язи шлях мореплавцям» («Критій»).

Ще в давнину з'явилися прихильники і противники існування Атлантиди. Гіпотезу підтримували Пліній Старший і Діодор Сицилійський, противниками були Арістотель і географ Страбон. Суперечки тривають донині - число опублікованих праць з проблеми Атлантиди перевалила за 5000, а версій про місцезнаходження Атлантиди перевищило десяток. До цього слід додати масу окультно-теософських спекуляцій на тему Атлантиди, і велику кількість «досліджень» любителів - «атлантологів», чия діяльність, як пише О. Гореславський, «принесла більше шкоди, ніж користі, оскільки

їх стараннями цікава проблема стародавньої цивілізації повністю перейшла в розряд наукових курйозів». Як тільки не куражилися «фахівці з Атлантиди»: приписували всім народам світу походження від атлантів, називали їх прибульцями з космосу, вважали атлантів «стародавніми русами», наділяли їх якоюсь небувалою мудрістю і «таємним знанням» і так далі. Що ж, «нещасні люди! - Можна повторити вслід за маркізом де Кюстіна. - Їм потрібно марити, щоб бути щасливими».

До речі, Платон іменує Атлантиду островом, і з його тексту аж ніяк не випливає, що це був цілий континент. З тексту Платона цілком очевидно також, що цивілізація Атлантиди - така ж архаїчна цивілізація бронзового століття, як цивілізації Стародавнього Єгипту, хетів, Мікен, долини Інду, Месопотамії. Атланти що мали царів і жерців, приносили жертви язичницьким богам, вели війни, їх армія була озброєна списами. Атланти займалися зрошенням полів за допомогою каналів, будували морські судна, обробляли метали: мідь, олово, бронзу, золото і срібло. У широких масштабах залізо, ймовірно, вони не застосовували. У всякому разі, Платон про нього не згадує. Тому вигадки про якісь «високорозвинені» цивілізації атлантів можуть викликати лише співчуття.

Сумнівно й те, що Атлантида могла існувати в 9000 році до н. е. Давно і справедливо відмічено, що в ті часи ще «не було ні єгиптян, які могли б залишити записи про ці події, ні греків, які нібито здійснювали свої подвиги» Перші сліди неолітичної культури в Нижньому Єгипті відносяться приблизно до V тисячоліття до н.е. а народи, що говорять грецькою мовою, з'явилися в Греції лише в II тисячолітті до н. е. Отже, атланти не могли в 9600 до н. е. воювати з греками, так як останніх ще не існувало. Вся сукупність фактів, наведених в оповіданні Платона, не дозволяє віднести час існування цивілізації Атлантиди далі II тисячоліття до н. е.

Відповідно до вказівок Платона, Атлантиду поміщали за Геркулесовими стовпами - Гібралтарською протокою, в середині Атлантичного океану. Невеликі архіпелаги - Азорські, Канарські і Багамські острови - називалися залишками потонулого материка. Триумфування викликало подія 1898 року, коли під час прокладання телеграфного кабелю між Європою і Америкою французьке судно в 560 милях на північ від Азорських островів підняло з дна океану камінь, що при ближчому

розгляді виявився шматком склоподібної вулканічної лави. Ця лава могла утворитися лише на суші при атмосферному тиску. Методом радіовуглецевого аналізу вдалося встановити, що виверження вулкана загадкового мало місце приблизно за 13 тисяч років до н. е.. Однак крім лави на цьому місці більше нічого виявити не вдалося.

У 1979 році радянський науково-дослідне судно «Московський Університет» зробило ряд фотознімків підводної гори Ампер. На них були відображені залишки якихось штучних споруд. Але ця таємниця так і залишилася нерозкритою. Крім того, з'явилися серйозні сумніви щодо правильності тлумачення зображень на фото - швидше за все, це міг бути природний рельєф морського дна.

Після відкриття Америки з'явилися припущення про те, що цей материк і є легендарна Атлантида. З такою гіпотезою, зокрема, виступав Френсіс Бекон.

Х. Шультен в 1922 році виступив з ідеєю про те, що під Атлантидою слід розуміти відоме в давнину місто мореплавців Тартесс, що знаходився в Іспанії, в гирлі річки Гвадалквівір, і пішов під воду близько 500 року до н. е.

У 1930 - ті роки А. Геррманн висловив гіпотезу про те, що Атлантида знаходилася на території сучасного Тунісу і виявилася засипаною пісками Сахари. Французький учений Ф. Гідон припускав, що в легенді про Атлантиду наведена історія занурення в море північно-західного узбережжя Франції. У 1997 році цю гіпотезу відродив і розвинув російський учений-член Географічного товариства В. Кудрявцев висловив гіпотезу про те, що в результаті цієї події затопленням виявився так званий Кельтський шельф - дно сучасного Північного моря між Францією і Південною Англією. Шельф цей неглибокий і має деяку подібність затопленої берегової лінії. Майже в центрі цієї затопленої території знаходиться банк Літл Сол - визначне підводне узвишшя, на якому, як вважає Кудрявцев, і знаходилася столиця Атлантиди: «місто, що знаходиться на пагорбі з урвищем у бік моря». Щоправда, за гіпотезою Кудрявцева, Атлантида постає не островом, а частиною Європейського континенту, але автор дослідження вважає, що в давньоєгипетському мовою не було окремих слів для передачі понять «земля» і «острів».

У період закінчення льодовикового періоду в результаті підвищення рівня океану пішла під воду значна територія на заході Європи, на якій перебувала Атлантида,

колишній центр високорозвиненої культури. Спроби зв'язати загибель Атлантиди з підвищенням рівня Світового океану після танення льодовиків завжди зустрічали серйозні заперечення. Вважається, що це підвищення було поступовим і відбувалося з різною швидкістю протягом декількох тисяч років. Критики цієї гіпотези стверджували, що затоплення, пов'язане з цим підвищенням, не може відповідати за катастрофічністю описаному Платоном: «Атлантида загинула ... в один жахливий день і одну ніч».(*ЗаВ.Наулко, 908 сл.*)

Тести

1. Про Атлантиду першим писав філософ
 - а) Сковорода;
 - б) Платон;
 - в) Плутарх;
 - г) Аристотель.
2. 9000 років тому була війна між
 - а) царями острова Атлантиди і народом Афін;
 - б) народом Афін і жителями острова Тімея;
 - в) царями острова Атлантиди і єгиптянами;
 - г) лівійцями й ізраїльтянами.
3. Число праць, з проблем Атлантиди перевалило
 - а) за 3000;
 - б) 4000;
 - в) 5000;
 - г) 6000.
4. Атланти не могли воювати з греками, бо
 - а) греків тоді ще не існувало;

- б) не бажали війни;
- в) не любили війн;
- г) їм забороняла віра.

5. Відповідно до вказівок Платона Атлантида знаходилася в середині

- а) Тихого океану;
- б) Індійського;
- в) Північно-Льодовитого;
- г) Атлантичного.

6. Припущення про те, що материк є Атлантидою, з'явилося після відкриття

- а) Африки;
- б) Америки
- в) Азії;
- г) Аргентини.

7. Спроби зв'язати загибель Атлантиди з підвищенням рівня Світового океану зустрічали

- а) підтримку;
- б) непорозуміння;
- в) серйозні заперечення;
- г) занепокоєння.

8. Про те, що «Атлантида загинула в один жахливий день і одну ніч» стверджує

- а) Платон;
- б) Аристотель;
- в) Плутарх;

г) Кудрявцев.

9. Цей текст належить до стилю

- а) художнього;
- б) публіцистичного;
- в) наукового;
- г) розмовного.

10. Заголовок тексту розкриває

- а) тему й основну думку;
- б) тему;
- в) основну думку;
- г) проблематику.

11. Більшість власних назв є

- а) назвами населених пунктів;
- б) географічними;
- в) назвами релігійних понять;
- г) псевдонімами.

12. Тип мовлення цього тексту

- а) опис;
- б) роздум;
- в) розповідь з елементами опису;
- г) розповідь.